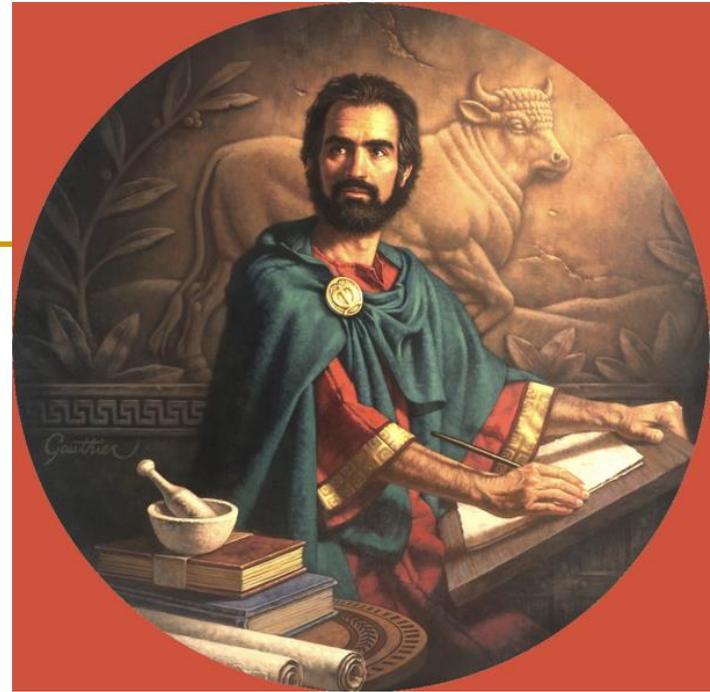

39060 Biblija – Novi zavjet
2022./23., ECTS 5
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Evandjelje po Luki

Ave Maria

D A G fis

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na
Sanc - ta Ma - ri - a, Ma - ter De - i

e h G fis D h

Do - mi - nus te - cum be - ne - dic - ta tu in
o - ra pro no - bis pec - ca - to - ri - bus nunc

h7 e D A⁷

mu - li - ri - bus et be - ne - dic - tus
et in ho - ra mor - tis no - strae

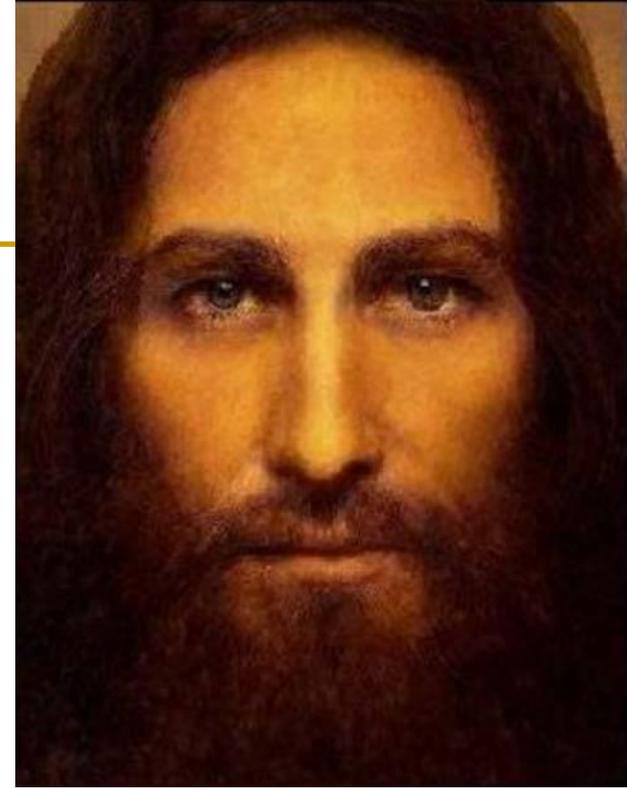
D A e D (e7)

fruc - tus ven - tris tu - i Je - sus
A - men, A - men, A - men.

39060 Biblija – Novi zavjet
2022./23., ECTS 5
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Biblija – Novi zavjet

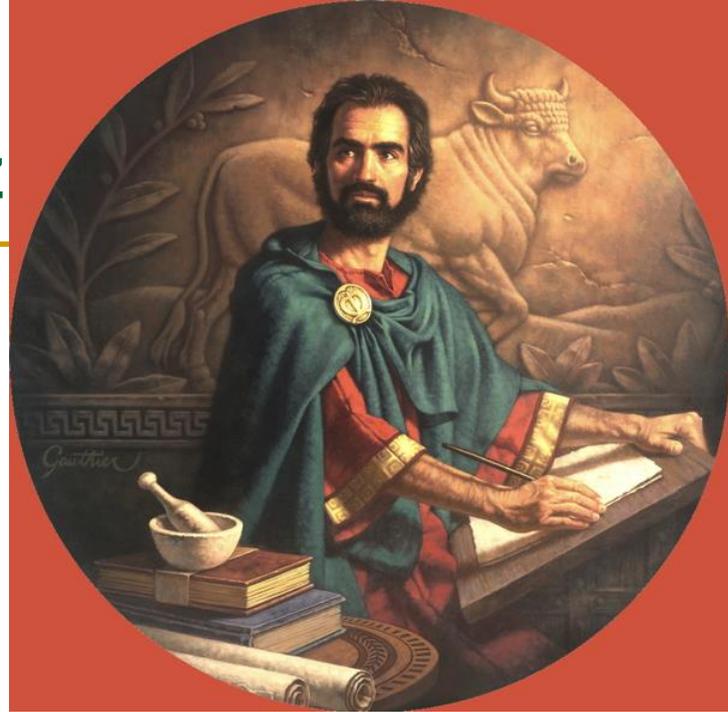
*Dokument o osnutku i Osnivaču
kršćanstva*

pon u 11:15, sri u 10:15, FFRZ, dv. 002

39060 Biblija – Novi zavjet
2022./23., ECTS 5
amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Evandjelje po Luku

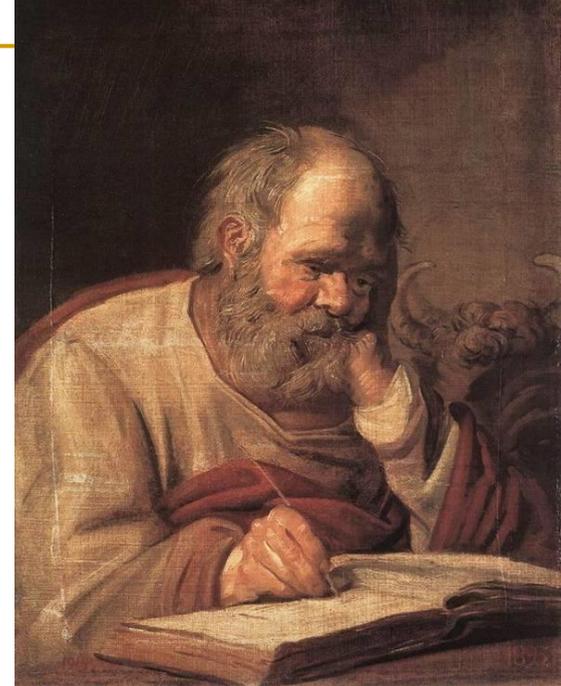
Najdulje evanđelje

- Izvještaj o Isusu
- Pripravlja Djela apostolska
 - Posebno:
Petar, Stjepan, Pavao
- Isus + Prva crkva (=uskrslu Isus)
- Knjiga: svezak 1 i 2
 - Više od ¼ NZ
 - Luka tumači na početku Lk 1,1-4 (kao Iv 20,30s):
- Lk 1,1-4: najdotjeranija rečenica
 - Kao povjesničari, medicinari
 - Usp. Lk 3,1s; 9,51; Dj 1,1-2

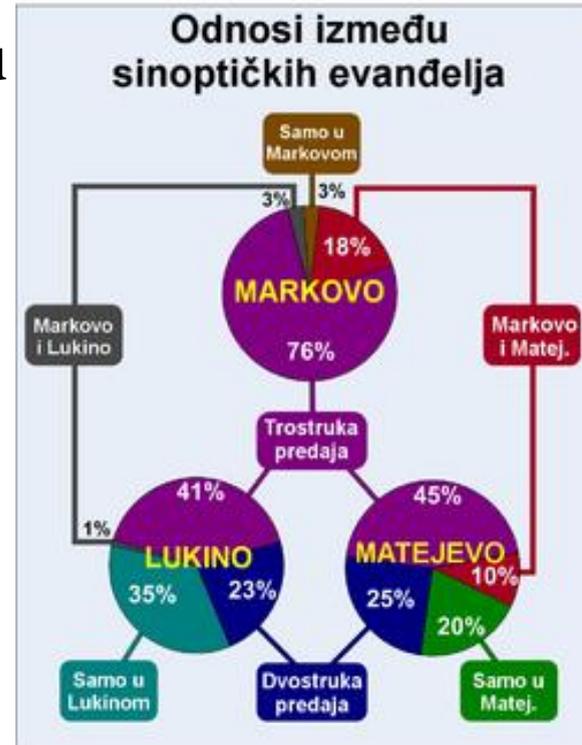
Svjedočanstvo

- Za Bogoljuba (Lk 1,3)
- O pouzdanosti primljenoga (1,4)
 - Povijest spasenja po Luki (Conzelmann):
- 1) *Izrael* (Zakon i Proroci, SZ, usp. Lk 16,16)
 - Zakon i Proroci do Ivana, potom kraljevstvo Božje (16,16)
- 2) *Isus* (središte, počinje u Lk 3,1)
 - Od krštenja (Lk 3,21) do uzašašća (Dj 1,22)
- 3) *Crkva* (počinje u Dj 2,1 i seže do kraja svijeta)

Q i “sinoptički problem”

- Zajedno gledamo ~ zajedno gledaju
 - Npr. Krstitelj, kušnja, javno djelovanje
 - Put u Jeruzalem, muka i uskrs (3x navješteni)
- Mt i Lk najviše kao i Mk
- Ali Mt i Lk imaju zajedno i što nije od Mk
 - Govori Isusovi (izreke: grč. Logia)
- Pretpostavljeni drugi izvor: Quelle – Q
- Posebnosti (npr. Mt: Josip; Lk: Marija)
 - Lk: Samaritanac, Izgubljeni sin

Lukine vlastitosti

- ❑ Navještenje u 1,13 i u 1,30s:
- Zahariji: Ivan Krstitelj (1,13)
- Mariji: Isus (1,30s)
 - ❑ Tko (1,19)?
- Gabriel
 - ❑ Gdje (1,9.26)?
- Hram u Jeruzalemu (9) → 2,22.46
 - ❑ Prikazan Bogu (prema Izl 34,19 i Lev 12,8);
s 12 godina
- ⇔ Nazaret u Galileji (26) (“poganskoj” Mt 4,15)

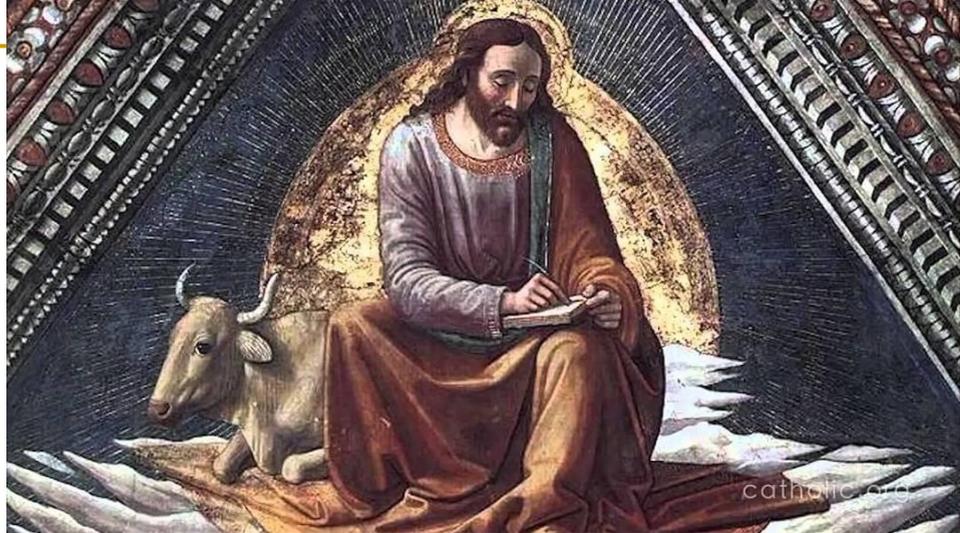
Molitve

- Molitva u Lk 1,46-55
– tko, što?
- Marijin Veliča
 - Molitva u 1,68-79:
- Zaharijin Benedictus
 - Molitva u 2,29-32
- “Sad otpuštaš”
starca Šimuna

Isus – Sin

- Mk 1,1; 15,39:
- **Sin Božji**
– Marko, centurion
- Mt 1,1.18; 3,17:
- **Sin Davidov,**
Abrahamov
- **Marijin**
- **Očev, Božji**

- Lk 1,32.35; 2,7; 3,22.38
(usp. 23-38):
- **Božji (1,32.35)**
- **Marijin (2,7)**
- **Očev, Božji (3,22.28)**
- **Luka teolog:**
Mk, Mt → Lk → Iv

Divno ime (Ps 8)

intro: E H7 E H7

O ka - ko je div - no, Bo - že naš po
ze - mlji svoj tvo - je i - me

O ka - ko je div - no, Bo - že naš po
ze - mlji svoj tvo - je i - me

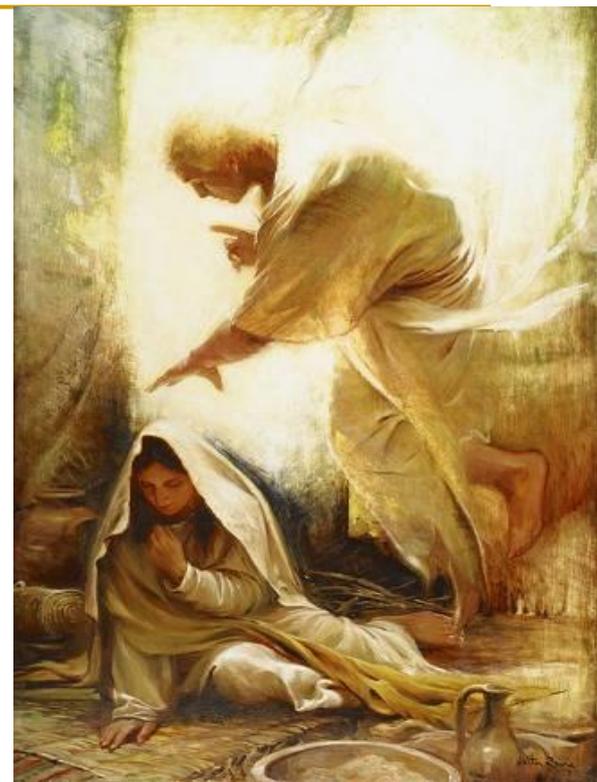
Anđeo i djevnica (Lk 1,26-38)

- ❑ navještaj rođenja (usp. Izak, Samson). Imena u Lk 1,26s?
- Γαβριήλ (moja snaga – Bog 26) i Μαριάμ (27)
 - ❑ Neobično oslovljavanje u v28?
- κεχαριτωμένη
“*milosti puna*” (28)
 - ❑ “Našla si *milost*” (χάρις Lk 1,30)
– ispunjena, tražiteljica
- Pohranjuje u srcu (Lk 2,19.51)
 - ❑ Anđeo prepoznaje osjećaj u 1,30:
- “Ne boj se!” (30)
 - ❑ Otvorenost za budućnost (34):
- “Kako će to biti...?” (34)

Obećani

- ❑ *Sin – čiji (Lk 1,32.35; usp. 3,38)?*
- **Sin Svevišnjega (32),
Sin Božji (35; usp. 3,38)**
 - ❑ עֲלִיּוֹן *‘el-jôn* – ὕψιστος [hypsistos]
(Post 14,18 – Lk 1,32.35; 2,14)
 - ❑ *Kralj – koliko dugo u Lk 1,33?*
- **kralj uvijek ← usp. 2 Sam 7,13s**
 - ❑ “prijestolje zauvijek” (13)
 - ❑ “ja ću mu biti otac” (14)
- **Ime (31)? יהושע – ישוע**
- *j^ehōšúa (Jš 1,1), ješúa (Ezr 3,2)*
= יהוה *spašava* → Ἰησοῦς (LXX)

Dijete Duha i teško putovanje

- ❑ Dijete Duha (Lk 1,35; Mt 1,18.20)
- Gabriel Mariji: *Duh Sveti* će sići na te (Lk 1,35)
 - ❑ KS: po *Duhu Svetom* (ἐκ – “iz, od” Mt 1,18)
 - ❑ Anđeo Josipu: od *Duha Svetoga* (ἐκ Mt 1,20)
 - ❑ Carska naredba u Lk 2,1:
- Popis svega svijeta
 - ❑ Koliko puta za Kvirinija (2,2)?
- “prvi popis”
 - ❑ Marijino stanje u 2,6?
- u visokoj trudnoći (2,6)

Putnici

- ❑ Kamo treba poći (Lk 2,3)?
- “u *svoj* grad”
- πατριά “loza” – rod/očevina (4)
 - ❑ Čiji grad prema Lk 2,4.11?
- “grad Davidov” (4.11)
 - ❑ Podrijetlo Josipovo u **Lk 1,27; 2,4**?
 - ❑ sin Davidov (Mt 1,20)
- iz doma Davidova (Lk 1,27)
- iz doma i loze Davidove (2,4)
 - ❑ sa Sjevera na Jug (povratak, objedinjenje)

ἄγγελος [*angelos*]

- Lk 1,26 (Mt 1,20) – glasnik
 - Govori ljudima Lk 1,30 (Mt 1,20)
- “Marijo” (“Josip *ben* David”)
 - Sam sebe definira u Lk 2,10:
- Donosim dobru vijest (Lk 2,10)
- “Velika radost”
 - ⇔ velik strah (2,9)
 - Zapovijeda (Mt 1,21; Lk 2,12):
- Dat ćeš ime (Mt 1,21)
- Pronaći ćete (Lk 2,12)
- → Josip daje ime (Mt 1,25)
- → Pronašli su (Lk 2,16)
 - Broj u Lk 2,13?
- Vojska – Bog *Sabaot*

Pastiri – prvi štovatelji

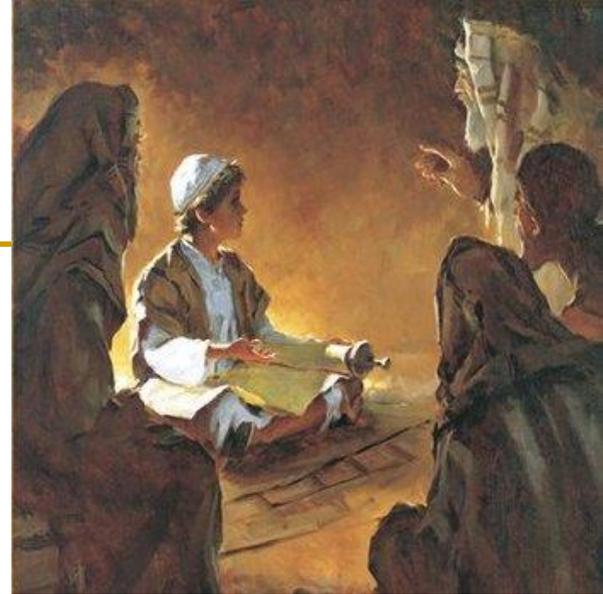
- ❑ Gdje borave? (Lk 2,8)
- ἀγραυλοῦντες – žive vani
- ❑ Sadržaj objave u 2,11:
- σωτήρ [sotér]– Spasitelj
- χριστός [hristós] – Pomazanik
- κύριος [kyrios] – Gospodin
- ❑ Izvor objave prema 2,15?
- “obznanio nam ὁ κύριος = יהוה”
- γνωρίζω [gnorízo] – *tko javlja?*
- anđeli (v9.13) – γνωρίζω u v17?
- “ispripovijedati” – pastiri *objavitelji* (Lk 2,17)

- ❑ Vojska nebeska u Lk 2,13 i 17.20?
- αινέω – hvale Boga (13)
- λαλέω – pričaju (17.20)
- ❑ Reakcija pastira u 2,18.20?
- αινέω – hvale Boga (20)
- λαλέω – pričaju (18)

Dvanaestogodišnji Isus u Hramu

Lk 2,39-52

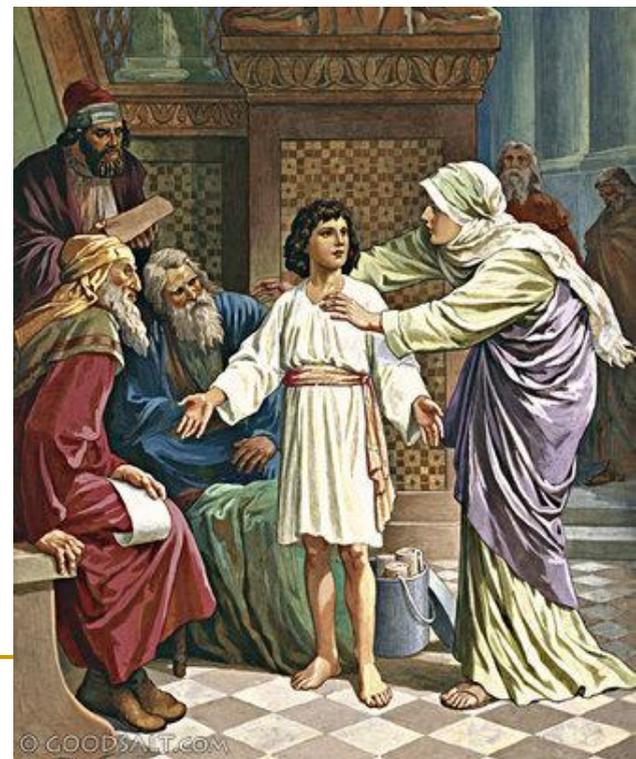
Kriza svete obitelji

- Smirenje nakon povratka iz tuđine
- Omogućuju da dječak raste (Lk 2,40.52)
- Redovito hodočaste za Pashu (41)
 - Sveta rutina, sve uobičajeno (42), a onda:
- Bez znanja roditelja ostaje (43)
- Traže ga (44),
 - nakon dana hoda:
- Vraćaju se u sveti grad (45)
- Našli ga 3. dana! (46)

Osjetljiv, otvoren razgovor

- Vide dijete među učiteljima: sluša, pita (Lk 2,46)
 - Ljudi se dive razumijevanju i odgovorima (47)
- Zaprepašteni roditelji (48)
- Majka uspostavlja kontakt (48)
 - “Dijete!”
 - Zašto si tako postupio s nama?
 - U bolima smo te tražili, *otac* i ja
- Odgovara protupitanjem (49)
 - Biti mi je... = Očeva volja
 - na *Očevu* terenu

Riječi ⇔ postupak

- Nerazumijevanje – što? (Lk 2,50)
- “riječ”
 - Postupak (51):
- ide s njima (51)
 - Kakav je Isus:
- ὑποτασσόμενος (51)
 - podložan,
 - pokoran

